

Egyediség és európaiság: az Art Nouveau káprázatos hálózata

Interjú Dr. Keserü Katalin művészettörténésszel

„Arra törekszünk, hogy Budapest, mely a századfordulón vált világvárosossá és az Art Nouveau egyik fővárosává, valamint a magyar szecesszió elnyerje méltó helyét Európa kultúrtörténetében.”

A szecesszió, a századforduló lenyűgöző, az alkotóművészet számos területét meghódító stílusirányzata több városunk – Budapest és az alföldi városok mellett például Kaposvár és Pécs – jellegzetes városképeinek formálójaként komoly turisztikai vonzerő. Ám jelentősége nem merül ki az esztétikai és praktikus vonatkozásokban: az Art Nouveau körül kristályosodott ki az európai kulturális élet egyik legnagyobb, komoly hagyományokkal bíró

szakmai-kutatói hálózata is. Az *Európai Art Nouveau út* már 15 éve létezik, 2014 áprilisában pedig a kormány zöld utat engedett a magyar részvételnek is. A magyar szecessziós örökségről és az Európai Art Nouveau útról a program magyarországi felelősével, a téma elismert kutatójával, Dr. Keserü Katalin művészettörténész professzorral beszélgettünk.

Szabó Judit Nikolett: *Mi az a plusz a szecesszióban, ami miatt példamutató módon kiterjedt európai szakember-hálózat és együttműködések alakultak ki körülötte?*

Dr. Keserü Katalin: Az Art Nouveau-nál talán nincs is érdekesebb példája az Európa régióit átszövő, mégis regionális sajátosságokkal rendelkező, különböző „hálózatoknak”. A 19-20. század fordulójának átfogó stílusát majd mindenütt más névvel illetik (Jugendstil, Modern Style vagy modernismo, Liberty, szecesszió), ami utal a különbségekre, ugyanakkor kiolvasható belőlük a közös szándék is: a megújulás, a múlttól a jövő felé fordulás, ami a modern kor egyik új jelensége. A nagy horderejű, 19. századi európai civilizációs változások (az ipari társadalom kiteljesedése, közlekedés és kommunikáció fejlődése, nagyvárosok kialakulása) és a velük együtt megnövő, beláthatatlan területek hol

dinamikus, hol a tiszta alapokat kereső fordulatot hoztak a művészetekbe, miközben ugyanilyen intenzíven terjedt el a természet kultusza, a természetben és az azzal együtt élő társadalomért érzett felelősség tudata is. Az alkotók mindazonáltal lépten-nyomon hivatkoztak az európai kultúrát meghatározó közös (mitológiai) forrásokra, miközben egy-egy régió is ismertté tette a maga mítoszait. Az építés a korszak kulcsfogalma, így az építészet – az ágazat anyagi, szerkezeti, technológiai újításai és egyidejűleg a legegyszerűbb hagyományai – a fő helyre kerültek a társalmi művészetek között, melyek az ipari mellett a kézműves és természeti formák, elemek egész arzenálját vonultatták fel.

Sz. J. N.: *Hogyan jellemezné Magyarországot szerepét a szecessziós örökségben?*

K. K.: A modern kort alakító sajátosságok közé tartozik az adott hely és az addig alig észrevett társadalmi osztályok kultúrájának felfedezése is, mely a századvégre stílár megújulás forrásává vált. Magyarországon amellet, hogy a bécsi, az angol, a skandináv vagy a francia szecesszió hatása érezhető, született egy sajátos stílusváltozat, melynek forrásai a népművészet vagy az abban megőrzött hagyományok voltak. Így egy színes és virágos szecessziós építészet határozta meg a vizuális kultúrát, függet-

lenül attól, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia Magyar Királysága mely etnikumához vagy milyen funkcióhoz kötődtek az egyes alkotások (bankok, városházák, zsinagógák stb.). Néhány nagy műhely, mint az épületkerámia-ájaról is híres Zsolnay-gyár vagy a színes ablakokat készítő Róth Miksa-műhely szinte meghatározták az ország képét.

Sz. J. N.: *Személy szerint hogyan került kapcsolatba a szecesszióval, hogyan vált a téma szakértőjévé? Milyen szecesszióval kapcsolatos együttműködésekben vett eddig részt szakértőként?*

K. K.: Már 1972-ben írt szakdolgozatom témája is egy Art Nouveau-hoz szervesen kapcsolható művész, Rippl-Rónai József recepciójának feldolgozása volt. Aztán – iparművészet-történeti óraadóként az ELTE Művészettörténeti Tanszékén – a régi folyóiratokban „felfedeztem” a gödöllői művésztelepet, az alkotóközösség Art Nouveau-s „összművészeti” tevékenységét, mely Rippl-Rónai franciás stílusa mellett attól egészen eltérő, a parasztművészetben és az angol „hagyományörző modernizmusban”, az Arts and Crafts mozgalomban gyökerező stílusváltozattal ismertetett meg. Bölcsészdoktori dolgozatomat a művésztelep vezetőjéről,

Körösfői-Kriesch Aladáról írtam 1975-ben. Róla szóló kis könyvem akkoriban, a művésztelep monográfiaja – mely Gellér Katalinnal közös munkánk – 1987-ben, Rippl-Rónairól szóló könyvem pedig 1981-ben jelent meg. A '70-es, '80-as években különösen élénk szakmai érdeklődés övezte ezt az összetett korszakot, melynek akkoriban készült el az akadémiai művészettörténeti kézikönyve is, így nemcsak kiállításokat rendeztünk itthon – többek közt a Gödöllői Városi Múzeum azóta sokszorosan megújult alapkiállítását –, de nemzetközi konferenciákon, kiadványokban is szerepeltünk. A 90-es évek új tudományos rendszerében a PhD fokozatot már ezek eredményeire kaptam.

A stílus helyi-regionális vonatkozásai elsősorban a brit szakmai köröket foglalkoztatták. Így előbb egy dublini, a „nemzeti” gondolat köré épülő programban vettünk részt, majd az egyetemen – docensként – a korszakra vonatkozó közép-európai kutatások összehangolására használtam fel az egyetemek közti kapcsolatokat támogató CEEPUS programot. Közös (oktatói-hallgatói) munkánk eredménye, a kétnyelvű „*A modernizmus kezdetei Közép-Európa építészetében*” című forrásszöveg-kötet később az

Ernst Múzeum kiadásában jelent meg, a hasonló című, de képzőművészeti anyag az ELTE honlapján a tananyagok között olvasható¹, az iparművészeti anyag pedig még kiadásra vár.

Sz. J. N.: *Milyen komolyabb, magyar érdekeltséggel bíró szecessziós projekteket tart érdemesnek megemlíteni?*

K. K.: Valójában az ezredfordulón vált a 19. századi vívmányokat kihasználó, a helyi sajátosságokat őrző és terjesztő, egyúttal nemzetközi, sok (földrajzi) pontból kiinduló, összetett világszerte hordozó Art Nouveau egy új Európát alkotó hálózat mintaképvé. A kultúrát nagyra becsülő európai politika az ilyen minták népszerűsítését szorgalmazza mind az oktatásban, mind a nagyközönség körében, s mindez természetesen folyamatos kutatómunkát is igényel. Az 1990-es évek végén az akkor frissen alapított *Európai Art Nouveau út* lehetőségeit kihasználva és terjesztve két olyan szervezet is létrejött, mely egész Európát átfogja. Abban a szerencsében volt részem, hogy Gerle János építés- és építésztörténész kollégámmal együtt mindkettő megalakulásán jelen lehettem. A Történeti Helyek és Emlékek brüsszeli igazgatósága 1999-ben hívott meg Európa minden részéből városokat azzal a céllal, hogy a századfordulós örökség kutatási, megőrzési és revitalizáló munkálatait – a vonatkozó tudást – növelje és összehangolja, hasznosítsa. (A *Réseau Art Nouveau Network /RANN*, a Victor Horta Múzeumban lévő irodájával/ négy-ötéves projektekkal dolgozik, uniós támogatással.) Barcelonában a Városi Tanács és a Barcelonai Egyetem együttműködésével szerveztek ugyanakkor nemzetközi kongresszust, coupDefouet névvel, mely az azóta megjelenő, ingyenesen terjesztett magazin címe is. Ez utóbbi kongresszusán Budapest önkormányzata is képviseltette magát. (Az idén egy nagy Gaudí-kongresszust rendeznek, a jövő évre átfogóbb, tematikus konferenciát terveznek.²) A RANN évente többszöri, mindig másutt tartott összejövetelei során a résztvevők részben megismerik egymás városait és tapasztalatait, részben a futó pro-

Velencei magyar kiállítási pavilon, 1907

1 Elérési út: szabadbolcseszet.elte.hu – Tananyagok – Művészettörténet – A modernizmus kezdetei Közép-Európa képzőművészetében.

Kecskemét, Városi kaszinó (Cifrapalota). Fotó: Brunner Attila

jektel összefüggő kutatási beszámolók hangzanak el. A közös munka végeredményeként egy-egy vándorkiállítás készül az adott témában, sokféle kiadvánnyal.

Hóskornak nevezhetném a 2014 tavaszáig terjedt időszakot a velük való együttműködés szempontjából, hiszen – az európai kezdeményezésnek (ön)kormányzati szintű gazdája nálunk nem lévén – ha kisebb fennakadásokkal is, de folyamatosan fenntartottuk a kapcsolatot mindkét szervezettel, terjesztettük a híret a határon kívüli, kiemelkedően jelentős szecessziós városok körében (Nagyvárad, Szabadka). Legfőképpen azonban dolgoztunk a korszak jelentős magyar alkotóinak megismertetése érdekében: Gerle János egy sajátos építész-monográfia sorozatot szerkesztett a Holnap Kiadónál, melynek fő tételei a századforduló életművei (Lechner Ödön, Vágó József, Komor Marcell, Jakab Dezső és mások). Én – hallgatói közreműködéssel – a Toroczkai Vigand Edéről szóló kötetet állítottam össze. Közben a művészettörténész hallgatókkal közös kutatásokat kezdtünk az ornamentika terén, részben pedig – az Ernst Múzeum igazgatójaként (2000-2006 között láttam el ezt a feladatkört) – a múzeum szecessziós enteriőrjeiben a korszakra és a fővárosra, nemzetközi, művészettörténetileg jelentős kap-

csolataira fókuszáló kiállításokat és konferenciákat rendeztünk. Az Ernst Múzeum így a századfordulós Budapestet feltáró városkiállítás-sorozatnak adott otthont (*Budapesti muzik, Budapest a művészek városa, „Budapest nagykávéház”, Budapest színes város; a Nagymező utca és környékének bemutatása* azonban már csak könyv formájában volt lehetséges), egyes jellegzetes nagyvárosi épülettípusok esetében nemzetközi és modern kori történetükre is kitekintve (*Vásár-csarnokok*). A korszak legfontosabb művészeti kapcsolataira a *Neuillyben* (Rippl-Rónai József és James P. Knowles) illetve a *Finnmagyar* című barátság-kiállításokkal hívtuk fel a figyelmet. Egyes kiállításokat több európai (fő)városban is bemutattunk, a jellem-

ző témákat (mese, fantázia, álm; ornamentalizmus; városok és műhelyek) pedig kiállításokhoz kötődő konferenciákon tárgyaltuk.

Az első RANN-program hangsúlyosan építészeti-műemlékvédelmi jellege miatt Gerle Jánossal előbb az Építéstudományi Egyesület keretében, majd a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalban gondoltunk el kialakítani egy központot, szakmai és adminisztratív, költségvetési bázist (utóbbi csupán néhány évig vállalta a feladatot). Ma már nyilvánvaló, hogy ezt az Ernst Múzeumba kellett volna telepíteni, bármely alacsony is volt a költségvetése! Hiszen mindeközben minden jelentős európai szecessziós központban létesítettek múzeumot a korszak számára (Musée de l'École de Nancy, Rigas Jugendstila centrs, Musée Horta), vagy a városi és más múzeumok álltak az Art Nouveau program mögé (Museu de Terrassa, Aveiro vagy Helsinki városi múzeumi stb.), esetleg a városi és régiós önkormányzatok tervező, marketing és turista részlegei tették azt magukévá.

Az Ernst Múzeum egyik üzleti koncepciója – a 2000-es évek közepén – már tartalmazta a *Budapest 100* és más programok által életre hívott kezdeményezéseket. Kifejezetten a városi turizmust fejlesztő, de bevételt is hozó szándékkal – a kiállítások kapcsán a számítógépeinken felgyülemltet óriási adat- és képanyag felhasználásával – Budapest mint szecessziós főváros Art Nouveau útjait gondoltuk „kiépíteni”. Sajnos későn, mert az intézmény önálló létének megszűntetése 2006 végével azt az

Széchenyi csempé

2 Elérhetőség: facebook.com/artnouveauclub

Kaposvár Szivárvány belső, ifj Lőrincz Ferenc

elképzelést is ellehetetlenítette, hogy az épületben – az egykori alapító, Ernst Lajos szándékával összhangban – a korszakra vonatkozó, illetve a mindenkor kortárs művészet folyamatosan egymás mellett szerepeljen. Balgaság volt nem megragadni akkor a fővárossal való szövetkezés lehetőségét, hiszen a RANN kifejezetten városok – tagdíjjal járó – tagságát, értékeik nyilvánosságára hozatalát (www.artnouveau-net.eu) tartja fontosnak. Később sem a főváros kulturális, sem pedig a turisztikai részlege nem mutatott érdeklődést saját Art Nouveau-volta és ennek nemzetközi jelentősége iránt.

Sz. J. N.: *Mit érdemes tudni az „Art Nouveau & Ecology” / „Art Nouveau és természet” együttműködéséről?*

K. K.: A RANN legutóbbi, Art Nouveau és természet/ökológia című projektjébe 2009-ben az akkori NEF-MI támogatásával ismét beléptünk. Az Art Nouveau élet- és természetközpontúsága ugyanis közismert, de ezt nemcsak a díszítőművészetek motívumaiban vagy a biológia fejlődésében, a biológiai világnézetek terjedésében, hanem a városi és társadalmi élet számos területén is (kertek, parkok, kertvárosok, új fürdők létesítése, a természeti turizmus megindulása, turistaházak építése, a sport és a mozgás kultúrájának kialakulása) érdemes kutatni. A hirtelen született nagyvárosok lehettek e jelenségek okai, céljuknak pedig a városok élhetővé, vonzóvá tételét tekinthetjük. Ugyanakkor egyfajta ökológiai gondolkodás is jellemezte ezt a természetkultuszt, mely nemcsak az embert tekintette harmonikus (természeti és társadalmi) lénynek, hanem a városi-építészeti kiszolgáló rendszerekben is kereste

a természetes megoldásokat: a fényt beeresztő nagy ablakoktól, üvegmennyezetektől kezdve az ötletes hűtő- és fűtőberendezésekig igen széles ezek skálája. A szecesszió emellett részben a kézműves kultúrában látta az élhető világ mintáját. A felsoroltak mindegyike – egy közös téma szerint összefogva – jelentős hazai kutatási téma lehetett volna. A minisztériumi támogatás azonban rövidesen elment (a Hungarofest közvetítésével) egy 2011-es, remek utcaállítást megrendezésére (*Barcelona-Brüsszel-Budapest. Antonio Gaudí – Victor Horta – Lechner Ödön*), a háromoldalú kapcsolatok megteremtésére, az Unió elnöki tisztét egymás után betöltő három országban történt bemutatásra (Barcelona, Sagrada Familia; Budapest, Nemzeti Múzeum; Brüsszel, városi park kerítésein). A sok kutatót bevonó egyetemi pályázatunkat pedig – Az Art Nouveau és a természet címmel –, sajnálatos módon nem támogatta az OTKA. Így a másfajta pályázás feltételeit is megteremtendő, az ELTE Művészettörténeti Intézetének támogatása lett egy addig is működött, kis művészeti alapítvány elsődleges célja (www.bbart.hu). Segítségével a fiatalok, ha nem is rendszeresen, de részt vehettek és előadhattak a RANN összejövetelén, valamint befizethették Budapest tagságát is a nemzetközi szervezetnél.

Sz. J. N.: *Hol tart az európai kulturális úttá válás folyamata jelenleg?*

K. K.: Több szinten is készen állunk rá. Az uniós gondolkodás hangsúlyt fektet az egyetemi oktatásra és kutatásra, így az intézetben és a pályakezdők körében (akik szakmai munkavégzése problematikussá vált az utóbbi időben) ornamentikakuta-

tási programot indítottunk (Budapest és a vidék építészeti ornamentikája, gyűjtés és tudományos adatolás), melynek támogatásához a Magyar Művészeti Akadémiát sikerült megnyerni. Az ornamentika-elméletek, az ornamentika-irodalom az oktatás tárgya lett. A gyűjtés hamarosan megjelenik –figyelemreméltóan gazdag képanyaggal – egy kétnyelvű weboldalon, de tervezzük könyvként való kiadását is, kifejezetten bejárható útvonalakra szerkesztve az anyagot, hiszen a gyűjtés is így zajlott. Úgyhogy igen nagy örömeinkre szolgált a hír, miszerint idén áprilisban a kormány aláírta Magyarország részvételét az „Európai Art Nouveau út” programban.

Sz. J. N.: *Bízható fejlemények. Milyen közelebbi és távolabbi terveik vannak a szervezőknek?*

K. K.: Reménykedünk a munkánk támogatásában, a könyv angol és magyar nyelvű kiadásában, további átfogó kutatási programok kidolgozásában (a RANN fókuszában várhatóan a belső terek kultúrája lesz 2015-től, mely a lélektantól a bútortörténetig ismét összekapcsolná a különböző tudományokat), konferenciákon, műhelymegbeszéléseken való részvételben (a RANN-é legközelebb Rigában lesz). Lényegében azért, hogy egy központi intézmény, jelesül a Nemzeti Művelődési Intézet kézben fogja tartani a kulturális utakat, méltán reménykedhetünk abban, hogy a részvételünk az említett szervezetek munkájában a jövőben kevésbé hektikus, hanem sokkal szakmaibb lesz. Bízunk benne, hogy Budapest mellett Pécs, Kaposvár, Kecskemét és még több magyar város szecessziós öröksége fölkerülhet az európai térképre. Arra törekszünk, hogy Budapest, mely épp a századfordulón vált világvárossá és így az Art Nouveau egyik fővárosává, valamint a magyar szecesszió elnyerje méltó helyét Európa kultúrtörténetében.

Sz. J. N.: *Milyen lehetőségei vannak a szecessziós örökség megőrzésének, éltetésének a jelenben?*

K. K.: Az eddig hiányzó budapesti „bázis” három pilléren nyugszik: szakmai, szervezési és turisztikai. Gerle János korábban az Iparművészeti Múzeummal tárgyalt ennek kialakítása érdekében, magam pedig a Partage Plus projektet – európai Art

Nouveau-s digitális képatlasz³ – továbbítottam a múzeum felé. Az Iparművészeti Múzeum azonban egy nagy rekonstrukcióra vár. Az Art Nouveau az építészetet és a képzőművészet egy részét is magában foglalja, de olyan országos, nagy intézmény nincs a közeljövő láthatárán, ahol – a felgyülemlett tudás- és ismeretanyag birtokában – a megőrzést biztosítva láthatnánk. A helyzetet nehezíti, hogy az Építészeti Múzeum jelenleg be van csomagolva, az egykori műemléki hivatal profilja megváltozott, a Magyar Nemzeti Galéria pedig várhatóan költözni fog. A szecessziós örökség megőrzéséhez az egykor használt és szakmánként különböző anyagokon és technikákon-technológiákon kívül sokféle más ismeretre, különböző archívumokra is szükség van. Lényegében egy virtuális Art Nouveau tudásközpontot, -hálózatot kellene kialakítani, s folyamatosan működtetni – talán a műemléki hivatalról levált Lechner Tudásközpontban? –, hogy az olyan különleges kezdeményezések, mint például Rippl-Rónai József egykori Andrassy-ebédlőjének rekonstrukciója (Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum, Látogatóközpont) a jövőben is szakszerűen megvalósulhassanak. Az is lehet, hogy a városi és regionális önkormányzatok megerősödésével egyes szecessziós városokban (például Pécsen, a Zsolnay-gyár székhelyén kialakított kulturális negyedben vagy Kecskemét városközpontjában) fognak ilyen, egymással kapcsolatban álló tudásközpontok kialakulni.

Ami az örökség éltetését illeti: a műemlékek helyreállítása, rekonstrukciója, az emlékek muzeologizálása, nyilvántartása mellett valóban fontos kérdés az elevenné tételük. A többi európai kulturális útvonallal is érintkező szecessziós fürdőink (Gellért, Hungária, Széchenyi fürdők), zsinagógáink vagy a korszak jellegzetes épülettípusába tartozó kultúrpalotáink gazdagsága (Zeneakadémia) esetében kijelenthetjük, hogy máris részei az európai kulturális turizmusnak. Az olyan sajátos épületeink, mint amilyenek az alföldi városházák és kaszinók, a munkás és más lakótelepek vagy akár a budapesti Állat- és

Növénykert, a speciális múzeumok (Zsolnay, Rippl-Rónai, Róth Miksa, Gödöllői Városi Múzeum, Kecskeméti Galéria) ismeretében pedig azt, hogy a kulturális útvonalra felfűzve vonzani fogják a látogatókat. Az érdeklődést fokozza, ha ma divatos fesztiválokat szerveznek körük-bőlük a nemzetközi turisztikai marketing és a helyi karbantartás összefogásával. Példaként a kaposvári Rippl-Rónai fesztivált említeném. Az akkori művésztelepek (Szolnok, Gödöllő, Kecskemét, Budapesten a Százados út) épületeinek bevonásával a nemzeti örökségbe az európaiakhoz méltó, rangos és állandó helyszíneket biztosíthatnánk művészeti eseményekhez is. Nagyszerű lehetőség az épületek újrafunkcionálása, amint az a szegedi Reök-palota kiállítóháza vagy a kaposvári mozi kulturális központtá alakításakor történt. Még az olyan lehetőségek felvetésétől sem riadnék vissza, mint hogy a fellendülés magával hozhatná a világhírű, ám elkótyavetélt pécsi Zsolnay-gyár rehabilitálását, hiszen az egykori monarchia majd minden kerámiadiszes épülete mostanában szorul felújításra. Az ehhez szükséges kerámiaelemek pótlása elegendő lenne egy műhely piacképes újraindulásához.

Az Európai Art Nouveau út a legjobb pillanatban ért el hozzánk ahhoz, hogy e gazdag örökség védelmére és az anyagi szükségletekre

Lajta Béla: Schmidl-mauzóleum a Kozma utcai temetőben. Fotó Csáki Tamás

a kormány és az önkormányzatok is figyeljenek. Ne felejtjük el, hogy a magyar szecesszió nem állt meg a mai országhatároknál! Nagyváradon át Marosvásárhelyig, Szabadkán át az egész Vajdaságra kiterjedt, nem beszélve a többi földrajzi irányokról, ezért kiváltképp érdemes a kulturális diplomáciával is összekötni az Art Nouveau programot.

KESERÜ KATALIN (sz. 1946, Pécs) Széchenyi-díjas művészettörténész, 2013 óta az ELTE Művészettörténeti Tanszékének professor emeritusa, 1995-től a Magyar Művészeti Akadémia tagja. Egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán latin–magyar–művészettörténet szakon végezte, majd az egyetem oktatója lett. 1992. november és 1995. január között a Múcsarnok, 2000-2006 között pedig az Ernst Múzeum igazgatója. 2008-tól egyetemi tanár az ELTE-n. Kutatóként a Magyar Tudományos Akadémia 19. századi Művelődéstörténeti Bizottságában és az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportjának is dolgozott. Kutatási területe a 19-20. századi egyetemes és magyar művészet- és építészettörténet; előadóként és szervezőként aktívan részt vesz a terület körül kialakult hazai és nemzetközi tudományos életben. Szakmai munkáját számos díjjal és elismeréssel jutalmazták: többek között 1990-ben Munkácsy Mihály-díjat, 1997-ben a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (MAOE) Alkotói díját, 1999-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét, 2010-ben pedig Prima díjat kapott. Eddig 52 kiállítást rendezett és 24 könyv/katalógus szerzője.

SZABÓ JUDIT NIKOLETTA (1975): Közművelődési szakember, újságíró. Tanulmányait a Casus Kortárs Művészeti Menedzserképző Kollégiumban, majd a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának magyar-esztétika szakpárján végezte. 2001 és 2011 között a Budapesti Művelődési Központban információs munkatárs, később pr-marketing menedzser. 2002 óta publikál különböző sajtóorgániumokban. 2011 és 2013 között szabadúszó újságíró és kommunikációs tanácsadó. 2013-tól a Nemzeti Művelődési Intézet kommunikációs osztályának munkatársa.